

~~ÖZEL KEMERLER~~ (EĞRİ KEMER)

SK 1

KEMERBURGAZ

TB -

TE -

TM. (7-6) Andan gayri dahi kaş kemer varden.

AKF.İST. E1

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

REKTÖRLÜK

Gene aynı tarihler (1553 - 1564) içinde yapılmış ve elden geçirilmiş Kerkçes me-
terilerinin diğer bir kolunu üzerinde bulun-
nan Kavak Kemer / Eğri Kemer, L
biçiminde, iki koldan oluşmuştur. Kemer-
ler vadinin durumuna göre şekillenmekte,
bazan üç sıra halini almakta, aralarında
düzgün derizler bulunmaktadır.

Sözün, Hüner Sinan .... S. 227

zunun sularını miktar ve kalite cihetinden zenginleştiren bu katmalardan bu günde beşi halâ mevcuttur. Bunlardan biri havuza oldukça yakın ve sağdadır., diğer dördüncü solda muhtelif fasıllarla taş galeriye amuden sıralanmış bir haldedir. 100 m/m lik künklerle toplanan katmalar tepelerin eteğine taşlar arasından süzülmekte ve önlerindeki zemini gayrîmuntazam taşlarla döşenmiş çukurlarda toplanarak künklerle girmektedir. Bugünde akan bu beş katmayı toplayan paşa dere havuzunun taş galerisi kuru dereyi geçmeden ve Paşa dere kemerine girmeden evvel 2 m X2 m, genişlik ve 2 m yüksekliğinde bir su hazinesi dahil olur. Buraya kirazlı ve büyük bent tarafından ve kısmen de kuru dereye muvazi başka bir künk suyolu gelir. 3 kilometreden fazla bir mesiri olan bu künk yolun genişliği 100-150 m/m arasındadır. Bu künk su yoluna üç tane 50 m X60 m. eb'adında taş galerileri olan 3 katmada su verir. Taş galeriler bu künk yola yine künk borularla bağlanmıştır. Bütün şebeke üzerinde görülen bu künk kısımlar sonradan yapılmış bir tamire ait olduğu hissini vermektedir. Büyük bendin arka taraflarına kadar devam eden bu künk su yolu da kemerin başındaki su hazinesine dökülür. Bu havuzun orta kısımlarından taş galeri tamamen bir türk san'atı olan Paşa dere kemeri üzerinden geçtikten sonra 200 m/m lik bir künk Kırkçeşmenin ana galerisine katılır. Burada bazı yerleri harap diğer kısımları tamamen sağlam ve evvelki galeriye muvazi daha derinden geçen geniş bir taş galeri daha mevcuttur. Halen metruk bir halde olan bu galerinin yerine sonradan kırkçeşme su galerisi dağı delmek suretiyle geçirilmiş bulunmaktadır.

Paşa dere kemeri. Kâğıthanenin şimalinde ve bu suyun ayaklarından birinin üzerindedir., Kâğıthanenin Paşa dere katmaları Şehre isale tesislerinin mühim bir kısmının teşkil eder. İkinci Süleyman zamanında Mimar Sinan tarafından yapılmıştır. Kemer iki katlıdır, kavislerinin şekli, sivriliği ile Türk tarzıdır. İlk kavis her iki kata şamil bir yükseklikte, 11 metredir. Bu kavis hariç bırakılırsa, üst katta beş kavis vardır. Bunlardan sonra birinci kavis gibi iki kavis vardır ki, belki toprak kayması ile sonradan irtifatlarını kaybetmişlerdir. Alt katta ise yine beş kavis vardır; kavis açıklıkları hepsinde ayrı olmak üzere 4m, 95 irtifalarında 6m dir. Kemerin yedi payandasından, ortadakilerin üçü kuvvetlidir. 4m boynunda, 5m, 82 derinliğindedir. Su galerisi Kemerbaşında 2m, 90 boyunda ve 2m 70 açıklığında bir hazneye girer. Kemerin bütün tulü 102m, 20. dir, yüksekliği 16m, 60 (dere suyundan) dir. Alt kaide 3m, 82 orta kısım 1m, 85 ve en üst 1m 17 dir.

Eğri kemer. Kemerburgazın bulunduğu vadi içinde Kâğıthane kemerburgaz şosası ve Kâğıthane deresinin üzerinde, Kemerburgazdan birbuçuk kilometre Cenup doğuda bulunur. C. Gurlitt İstanbulun zaptından sonra Türkler tarafından yaptırıldığını bildirmektedir. II inci Süleyman zamanında Mimar Sinan tarafından bugünkü şekilde kurulduğu ve bu suretle Kâğıthane suyunun baş havuza akitildiği muhaktır.

Kemer üç sıra kavis üzerinden kurulmuştur. Tam dere üzerinde dört sivri, ortada 10, üst kısımda 33 kavis vardır. Kemerin uzunluğu 409 m, dir. Bentler tarafından 70 m. lik bir kısım 18m 80 metrelik bir kısım ile dirsek yaptıktan sonra mütebaki kısımda hemen hemen düz olarak devam eder ve bu suretle bir dirsek yapar, yüksekliği 34m 40dir Sekiz istinat payandası vardır. Kaide istinat kısımları hariç 7m orta kısımda 5m 90, galerinin geçtiği yerde 3m, 80 ve bu kısımda su galerisinin yüksekliği 1m, 75 dir. Kemerin yapısı sağlam kalmış olduğu gibi gibi yaklaştıkça ihtişamı artan bir güzelliği vardır.

Kırkçeşme suyu isale şebekesi: Eski vakıf sular müdüriyeti arşivlerinde mevcut olan Sultan Aziz devrinden evvel yapılmış olduğu anlaşılan eski bir haritada, harabelerine ve izlerine istinad edilerek romalıların su yollarının mesiri gayet aşikar olarak çizilmiş bulunmaktadır.

“L’ancien Conduit de Romain,, diye diye işaret edilen bu yollar Alibey deresinin o zaman gürbüz bir yeşillik olduğu haritadan anlaşılan Mağlava ormanından geçer. Haritada Sinanın yaptığı bu günkü Kırkçeşme yolunu tamamen batısında kalan Romalıların eski su yolları, haritadan alarak yaptığım plânımda da gösterildiği gibi, şöyle bir gidiş takip etmektedir.

Haritada Romalıların su yolu güzelce kemer hizasında başlamış ve Cebecideki eski III Ahmet bendinin, bugünkü Cebeci Kırkçeşme katmasının tamamen cenubunda kalmak üzere girintili ve çıkıntılı bir yol aldıktan sonra, eski bent önünde bir kemerden geçerek cebeci köyünün şimaline ve Alibey deresine doğru yükselmekte ve Alibey deresini uzaktan, girintili ve çıkıntılara uyarak şimale ve kısmende batıya gitmekte ve haritada bu tarzda ilerlemektedir. Bu yol Sinanın II. Süleyman zamanında baştan kurduğu kırkçeşme şebekesine hiçbir surette esas olmamış ve büyük mimar bu eski galerinin içinde kırkçeşme sularını geçirmiyerek baştan yepyeni yollar kurmuş, Cebeci köyünün doğu ve kısmen şimalinde Moğolağa ormanından geçirdiği suyunu tamamen kendi san’at ve dehasının bir malı olan uzunkemerden geçirterek Belgrat ormanının kuytuluklarındaki su havuzlarında nihayetlendirilmiştir. Bu haritadan şunuda anlıyoruz; Cebeci köyündeki su tesisatıda tamamen Türklere aittir ve Roma suyuyla bir bağılılığı görülmemektedir. Sinan Divanı Mümayun kayıtlarında Kağıthane ve Kırkçeşme olarak adları tekrarlanan iki büyük su yolu kuruluyor. Bunların her ikisinde Kağıthane deresini kolları üzerinde başlamış ve bu dere akıntısına paralel olarak ilerleyerek Moğolağa ormanında yaptığı Başhavuzda birleştirilerek tek bir yolla Eğrikapıdan şehre sokulmuştur.

Kırkçeşme suları Belgrat ormanlarındaki ufak bentlerinden Eğrikapıdaki kubbeye gelişleri esnasında açık mecralardan, elme galerilerden ve bir çok su kemerlerden geçer. Güneşin ve sessizliğin doldurduğu vadilerin ıssızlığı içinde bir bayırdan diğer bayıra atılmış bu kemerler içinde tarihi ve mimarî kıymetleri çok yüksek olanların bir kısmında burada sıralıyoruz.

Memoranda turca antiquaria

bu yerinde bulunmuş ve müzeye alınmış bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.

1870 yılında İstanbul'da bulunan ve şimdi İstanbul'da bulunan bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.

1870 yılında İstanbul'da bulunan ve şimdi İstanbul'da bulunan bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.

1870 yılında İstanbul'da bulunan ve şimdi İstanbul'da bulunan bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.

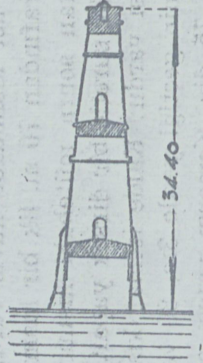
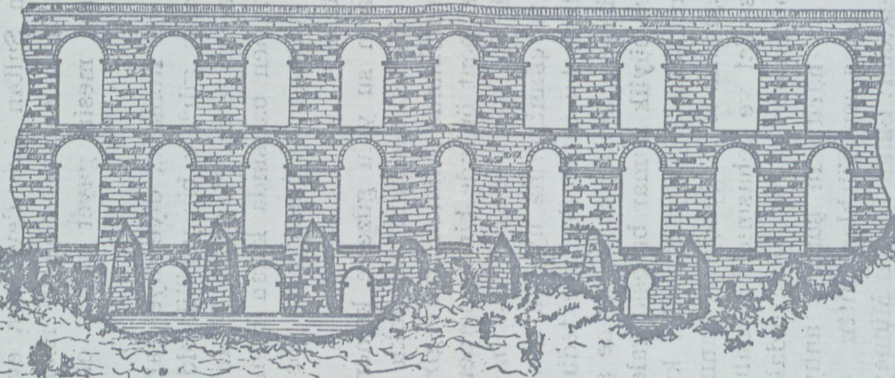
1870 yılında İstanbul'da bulunan ve şimdi İstanbul'da bulunan bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.

1870 yılında İstanbul'da bulunan ve şimdi İstanbul'da bulunan bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.

1870 yılında İstanbul'da bulunan ve şimdi İstanbul'da bulunan bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.

1870 yılında İstanbul'da bulunan ve şimdi İstanbul'da bulunan bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.

1870 yılında İstanbul'da bulunan ve şimdi İstanbul'da bulunan bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.

54.40

409.03

Eğri Kemer

bu yerinde bulunmuş ve müzeye alınmış bir çok değerli eserler ve bunların bir kısmı bu müzede sergilenmektedir.